

УВОДНА РЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА

Дигитална ера је донела друштвене и економске промене таквог интензитета да је многи данас пореде са индустријском револуцијом, док суштинске промене које су нови медији донели савременом новинарству, неки аутори већ називају и постжурнализам. Очекивани квалитативни помаци су, међутим, углавном изостали, а уместо њих очигледна криза ауторства, неизналажење одрживог пословног модела, континуирано осиромашење, криза креативне индустрије и доминација обраде уместо креирања садржаја – додатно су закомпликовали професионални, етички, али и социолошки и демократски хабитус у њиховом изворном значењу.

Ричард Крејг истиче да иако је професионални новинарски циљ одувек био и остао исти – објавити вест што је могуће брже и тачније – „технологија је из корена променила стандарде по којима процењујемо неколико аспеката вести”. Према њему, кључне промене које су се догодиле у ери глобалног новинарства, изазване напретком технологије, су област правременог објављивања информације, поимање близине и поимање појма истакнутости. Ендрју Кин (Andrew Keen) пак сматра да су глобалност новог медија и његова наводна демократичност угрозили јавни цивилни дискурс. Уместо више комуникација, сазнања и културе, „Веб 2.0 нам доноси више сумњивог садржаја из анонимних извора, отимајући наше време и играјући на нашу лаковерност”.

Крајња последица коју види Кин је да све мање оглашивача одлази у штампане медије, јер им је исплативије да свој новац уложе онлајн, као и да су тиражи штампаних издања новина све мањи, док се број аплоудованих и прегледаних снимака на *YouTube*-у повећава из дана у дан.

Други аутори као што су Џозеф Чан (Joseph Chan), Франсис Ли (Francis Lee) и Зонгданг Пан (Zhongdang Pan) сматрају да се пракса онлајн новинарства разликује од старог модела производње вести, али да ће проћи још времена док се те промене не утврде и не учврсте. Разлике које они виде крећу се у распону од потенцијала за моментално реаговање, платформи које дају синергију претходних медија, мултимодалне

презентације, до промена у власничким и организационим структурама и начина на који новинари извештавају и презентују вести. „Јасно је да промене нису ограничене само на технолошку вичност. Оне су пре на нивоу дефиниције вести и модела новинарства... Модел генерисања садржаја за веб сајтове који бисмо могли назвати „све иде” постали су претња начину на који се практикује журнализам, али и оперативном дефинисању професионалних стандарда и етике, устврђују ови аутори.

Стога нимало случајно темат који је пред вама разматра управо неке од најзначајнијих феномена односа новинарства и нових медија, од интерфејса, преко моћи друштвених мрежа, до дискурзивних стратегија и нових теорија текста. Све у циљу да се понуде могући одговори на нарастајућу кризу медијске индустрије и продубе промишљања о неопходном и радикалном преиспитивању саме професије журнализма.

У Београду, децембар 2014. године

проф. др Веселин Кљајић